

Milé sestry, milí bratři, vážení přátelé,

Pavel Zvolánek: Jak orat s čertem 21.12.2013

Kdysi jsem četl kázání známého teologa Jana Hellera, které on sám nazval Jak orat s čertem. Myšlenky z tohoto kázání mě zaujaly a inspirovaly při přípravě kázání pro vás. Rád bych nás dnes - řečeno hellerovskými - naučil orat s čertem. Sami uvidíte, že to není vůbec jednoduché. Orat s čertem totiž znamená přijímat vše, co nás potkává, ať dobré či zlé tak, aby nás to přibližovalo k Bohu. Dělovým cílem je oddělit nás od Boha.

Otevřeme si společně Bibli a přečtěme si text z Lukášova evangelia: (L 9,62)

Ježíš mu řekl: "Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží"

Smysl tohoto verše je zřejmý. Kdo se chce stát Ježíšovým učedníkem a postavit se do služby Božího království, musí vše ostatní odložit a obětovat, neohlížet se nazpět a nelitovat ničeho, co tím ztratil. V Sázavě je vystaven obraz svatého Prokopa, který je patronem sázavského kláštera a bývá zobrazován, jak orá s čertem. Přišel k tomu díky legendě, která se zde vypráví. Nedaleko kláštera je terénní rozsedlina (nebo také průrva, puklina, trhlina, štěrbina), která podle této legendy vznikla tím, že - cituji: „světec ji vyoral, maje d'ábla zapřaženého do pluhu a poháněje ho křížem, který držel v pravici“. Tuto rozsedlinu místní označují jako „Čertovu brázdu“. A protože jsou mezi námi i mladší lidé, kteří třeba úplně přesně nevědí, jak vypadá pluh, jak se na poli pluhem orá, tak jsem si dovolil přinést ilustrační obrázek Prokopa, jak orá. (*Poslat obrázek*)

Jak to tehdy skutečně bylo, nevíme, přeci jenom se jedná o legendu. Ale v obraze muže, který orá s d'áblem a kterého pohání Kristovým křížem, je skryt úžasný návod, jak vyžrát nad zlem tohoto světa. D'ábel totiž není chlupatý čert s kopyty a rohy, který v pohádkách často bývá dokonce dobrákem a komickou postavou, ale Bible hovoří o d'áblu jako o ztělesnění zla.

Dříve, než si ukážeme, jak orat s čertem, jak to vypadá v praxi, zkusme se zamyslet nad tím, jak čert naopak orá s námi lidmi, jak se d'ábel snaží podmanit si nás a zapřáhnout nás do svého pluhu, do svého vozíčku.

Jak jsem na začátku říkal, d'ábel má jediný cíl. Chce nás oddělit od Boha a používá k tomu mnoho způsobů. Dva základní bych nyní rád zmínil.

1) První způsob je celkem jednoduchý. **Když se nám v životě daří** a jsme spokojeni, stačí mu, když zapomeneme, od koho vše dobré přichází a máme se sami za strůjce svého štěstí. Pak to s námi pokušitel má lehké. Stačí, když nás v tom jen nechá. Naučíme se žít jakoby z vlastních zdrojů, tedy bez Boha, a to je ta široká a pohodlná cesta, která vede dolů, do prázdnoty a do zoufalství. D'ábel nám nabízí zábavu, krásu, všelijaká chvílková potěšení, která způsobují, že zapomínáme na skutečné hodnoty, na Pána Boha. Na takové cestě jsou vlastně Božími dary naše nezdary a ořesy.

2) Druhý způsob, jak se snaží d'ábel nás oddělit od Boha, je určen **lidem nešťastným, smutným, ztrápeným**. Lidé se trápí nad různými věcmi – špatné zdraví, vztahy, všelijaké úzkosti, strach před smrtí, bída hmotná i mravní, násilí, rasismus atd. atd. Řada lidí se proti takovým věcem upřímně a snaživě zasazuje, ale moc to nepomáhá. A tak jsme nakloněni tomu, že obviňujeme z toho všeho Boha. Bůh je pak pro nás ten, kdo za všechno naše neštěstí může. Takové myšlení se d'áblu velice hodí. Kdybychom byli na místě Boha, myslíme si, že bychom to zařídili lépe! A tak Bůh stojí na soudu dějin a člověk jej soudí – ve jménu vši lidské bídy a

bolesti. Ve své samospravedlnosti jsme zapomněli a stále zapomínáme, že to zlé, které nás svírá, je náš výtvar, zplodina naší soběstřednosti, samolibosti a sobectví. Ze svých představ i ze svého slovníku jsme škrtnli slovo hřích. Škrtneme-li slovo hřích, je za vše vinen Bůh. A ďábel je spokojen, může s námi orat.

A nyní, když jsme si ukázali, jak čert orá s námi, zkusíme poodhalit možnost, jak my můžeme „orat s čertem“. A to je to podstatné pro nás. Je třeba nedat se zapřáhnout do jeho pluhu či vozíčku, do jeho záměrů a cílů. Proto říká apoštol Pavel v listu **Ef. 4, 27: „Nedopřejte místa ďáblu“**. Anebo ještě ostřeji v **Jk 4,7: „Vzepřete se ďáblu a uteče od vás“**. Tato výzva se často vykládá morální rovině, ale jde tu o víc.

I když se snažíme chovat slušně, rozhodujeme se správně, tak jsou situace v životě člověka, kdy se dostaneme do těžkostí. Tím, **jak se postavíme k tomu**, v čem jsme uvázli, co nás sevřelo, co nás bolí, tíží a vysiluje, se ukáže, zda dokážeme novou situaci přijmout a v Boží síle unést, nebo zda se začneme Bohu vzpírat a házet vinu na něj, nebo na někoho jiného.

Známý příklad je **Jób**. Nenesl svůj úděl vyrovnaně a netečně, ale Bohu se nevzepřel – naopak, ještě více se k němu přimkl. Job neznal úlohu ďábla v pozadí svého příběhu, nepotřeboval ji znát, on totiž důvěřoval Bohu, v Něm hledal své útočiště. A přestože z lidského pohledu nezažíval dobro, přišel o majetek, zemřeli mu jeho nejbližší, byl těžce nemocen, tak hovořil se svým Bohem. Neodvrátil se od něj a řekl své ženě (Jb 2, 10): **To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?**

Zatímco jeho přátelé hovoří o Bohu, o tom, jaký je a jak trestá hříšníka - v tomto případě Joba, jediný Job v tomto příběhu **nemluví o Bohu, ale k Bohu**. Považuje ho za svého přítele a partnera, kterému může říct, co má na srdci, i když to třeba není lichotivé. Job zoufale protestuje, chce zemřít, a přesto říká v 19, 25.: **Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem. A kdyby mi i kůži sedřeli, ač zbaven masa, uzřím Boha....** Bůh nakonec Joba chválí a žehná mu více než na začátku příběhu. To ale není pointa příběhu, časné požehnání není pro Boha to nejdůležitější. Pointa je v tom, že Job právě přes všechna svoje trápení hledá útočiště v Bohu. Důvěřuje mu i **navzdory** své situaci. A tím je zachráněn z časnosti pro věčnost. A tím Job orá s čertem.

Orat s ďáblem znamená přijímat vše, co nás potkává, všecku svou bídu jen tak, aby nás to ještě více přibližovalo k Bohu. Čím více se ďábel snaží svými útoky od Boha oddělit, tím se naopak více a těsněji k Bohu přimknout. Pak se stává ďábel bezmocným, naší hojností ani bídy ďábel nemůže použít podle svého plánu a ve svůj prospěch. Jeho cílem je, jak jsem již dneska dvakrát řekl, oddělit nás od Boha. U Joba se mu to nepodařilo.

Ale podívejme se na Ježíše. Proč s ním ďábel prohrál?

Ježíš ještě v okamžiku své smrti se modlí, přestože je jeho modlitba dotaz, který možná stojí na hranicích výčitky, když říká: **Proč jsi mne opustil?**

Důležité je, že Ježíš stejně jako Job stále mluví k Bohu, ne o Bohu, tedy se modlí. Neříká: on mne opustil, protože není dobrotivý, nebo protože není vůbec. Naopak: setrvává vytrvale až do konce v hovoru s Bohem. Ptá se: Bože můj, proč? A Bůh, jeho milý Bůh, mu odpovídá, a to velice zvláštním způsobem: nikoliv **informací, nýbrž vzkříšením**.

Bůh má právo odpovědět na naše „proč“ až ve věčnosti. Když mu toto právo přenecháme, vyrazíme tím ďáblu jeho zbraně z rukou. Ďábel je bezmocný tehdy, když si nedáme Kristův kříž ničím a nikým vyrazit z rukou.

Prokop na obrazu ze Sázavského kláštera se také pevně drží Kristova kříže a neodkládá jej. Právě to, čím se nás, podobně jako Joba, snaží ďábel postihnout, nás pak přibližuje k Bohu. Čím více ďábel útočí, tím více nás tiskne do Boží náruče. A tím je naopak pokusitel sám zapřažen do Božích záměrů a tak i do služby těm, kteří nad ním v síle kříže vítězí.

Učit se „orat s čertem“ tedy v pravém a hlubokém smyslu znamená jít vždy a za všech okolností za Ježíšem, neohlížet se od pluhu a učit se od něho přijímat a nést kříž jako nejvlastnější znamení a poznamenání křesťanského života.

Odevzdáme Kristu všechny své bolesti a starosti, i všechen strach a pochybnosti, všechnu svou lidskou troskotající naději, kolísající víru i nalomenou lásku.

Bůh sám stačí na vše u těch, kdo jsou jeho a kdo v jeho síle zapřáhli pokušitele a s ním i všechno své pokušení, trápení a úzkosti do Kristova pluhu. A pak naše rozoraná srdce vydají Boží úrodu. Bože, učiň z nás statečné lidi, kteří jsou hotovi vzepřít se zlu i tehdy, kdy nás to bude něco stát.

AMEN

Bible, list Filipským:

„Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen. Být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek.

Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.“